



POHJOIS-POHJANMAAN HYVINVOINTIALUE POHDE

**Tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman toimeenpano**

Taustaa Pohteen aluevaltuuston 20.11.2023 hyväksymän tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman tavoitteeksi on kirjattu uudistaa rakenteita ja toimintamalleja siten, että alueen asukkaille ja sidosryhmille voidaan tarjota vaikuttavia palveluja, riittävä henkilöstö turvataan ja talouden kantokykyä parannetaan. Ohjelma toteuttaa osaltaan hyvinvointialueen strategian painopisteitä ja konkretisoi uudistamisen toimenpiteet tuleville vuosille.

**Pohteen tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman painopisteitä ja strategisia periaatteita (s. 4)**

Ihmistä varten	Vaikuttavasti yhdessä
1. Osallisuus, varhainen tuki sekä omaehtoinen terveyden ja hyvinvoinnin parantaminen painottuvat	4. Ennaltaehkäisevät ja perustason palvelut vahvistuvat
2. Palvelut ovat tarpeenmukaiset ja lähellä monin eri tavoin	5. Palvelujen verkostoa uudistetaan yhteistyössä kuntien, yritysten ja järjestöjen kanssa
3. Palvelujärjestelmä on yhteen sovitettu	6. Kustannuskehitys vastaa rahoitusta

Reisjärvi Reisjärven kunnanhallitus ilmaisi 3.11.2023 Pohteen talouden tasapainottamisohjelmasta: **Reisjärven kunnan osalta toimenpide-ehdotukset sisältävät merkittäviä muutoksia sote-palvelujen sisältöön, saatavuuteen ja toimitilatarpeisiin.**

Kunnan pelko palvelujen suhteen on käymässä toteen pahimmalla mahdollisella tavalla. Tarpeenmukaiset ja monin eri tavoin lähellä olevat palvelut eivät toteudu meneillään olevien valmistelujen toteutuessa. Erityisesti arviointiyksikköä ja ikäihmisten palveluasumista koskevien palvelujen alasajo on käsittämätöntä. Samoin koululaisten opiskelua tukevien palvelujen tilanne. Tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman tavoitteeksi on kirjattu toimintamallien uudistaminen siten, että asukkaille ja sidosryhmille voidaan tarjota vaikuttavia palveluja. Vaikuttavuus on toteutumassa väärällä tavalla.

Erityisesti Pohteen suunnittelemat muutokset palveluysikköjen (arviointiyksikkö Arviida ja ympärivuorokautinen palveluasuminen Honkalinna) sulkemisilla ja toiminnan siirtämisillä toiselle paikkakunnalle ovat vakava asia. Palvelujen etäntyminen vaikuttaa suoraan kuntalaisten hyvinvointiin ja kunnan elinvoimaan. Tulevaisuudenusko on koetuksella.

Muutossuunnitelmia perustellaan yksiköiden pienellä koolla, henkilöstön käytön tehokkuudella, tilojen kunnolla ja toiminnan tehokkuudella. Reisjärven toimintayksiköt ovat Reisjärven kunnan kokoisia. Pienessä kunnassa ei ole entuudestaan edes voinut olla isoja yksiköitä. Reisjärven kaltaisella olemattoman julkisen liikenteen alueella tulee olla eri asiakasryhmille, erityisesti ikäihmisille, saavutettavat palvelut.

Hyvinvointialueen tulee edistää asukkaiden hyvinvointia alueellaan tasapuolisesti. Pohteen suunnitelmat vahvistavat isoja yksiköitä ja paikkakuntia – pienten kustannuksella. Monen sote-palvelun loppuminen pieneltä paikkakunnalta asettaa hyvinvointialueen asukkaat eriarvoiseen asemaan sekä kuihduttaa kunnan palveluja ja elinvoimaa.

Ikäihmisten palvelujen lisäksi lähipalveluina tulee tuottaa neuvola-, näytteenotto-, hoitaja- ja yleislääkäripalvelut kotihoidon ohella. Suun terveydenhuollon yksikkö on jatkossakin oltava Reisjärvellä. Samoin kesällä 2023 valmistunut uusi sote-keskus.



SOTE-JÄRJESTÄMISSUUNNITELMAN PÄIVITTÄMINEN OSANA TUOTTAVUUS- JA TALOUDELLISUUSOHJELMAA  
Viittaukset Pohteen tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman sivuille (s.)

KOULULAISET JA OPISKELIJAT

Kotona ja arkiympäristössä tapahtuva tuki ja palvelut: Lapset, nuoret ja perheet (s. 19)

**Reisjärvellä** ilmenneet ongelmat ovat psykologin, lääkärin ja psykiatrinen sairaanhoitajan resurssin puuttuminen. Nämä oppilas- ja opiskelijahuoltolakiin (377/2022) perustuvat toiminnot pitäisi olla automaattisesti kunnossa.

Koululla tulee olla tiedossa koululääkäri. Tätä ei ole Reisjärvelle ilmoitettu koko lukuvuoden aikana lukuisista pyynnöistä huolimatta. Pelkästään lakisääteisiä tarkastuksia on tällä hetkellä tekemättä 140.

Psykologipalvelua pitäisi olla yksi psykologi 780 oppilasta kohden. Reisjärvellä tulisi olla tarjolla psykologipalvelua lähes kolme päivää viikossa, Kristillisen Opiston kanssa vielä päivää lisää. Tällä hetkellä ei ole minkäänlaista palvelua. Pohteelta neuvotaan tekemään aloite tutkimuksen tekemisestä terveydenhoitajan kautta. Pelkkien tutkimusten tekeminen ei ole lainmukainen palvelu. Näitä tutkimuksiakin on odottamassa jonossa, koska Pohde ei ole tehnyt sopimuksia.

Psykiatrinen sairaanhoitaja on olemassa, mutta hänen työpisteensä siirrettiin ilmoittamatta koululta terveysasemalle. Kaikki yhteydet häneen ohjautuvat terveydenhoitajan kautta. Suoraa asiointia huolen ilmaannuttua ei koululla ole. Matalan kynnyksen palvelua ei siten ole olemassa.

Pohteen ilmoittama palvelunohjausnumero ei riitä. Kriisitilanteissa ainoa mahdollisuus saada apua on 112.

- **Lakisääteiset palvelut tulee turvata koululaisille kouluilla matalan kynnyksen palveluna**

IKÄIHMISET

Kotona ja arkiympäristössä tapahtuva tuki ja palvelut: Ikäihmiset (s. 22)

Ikäihmisille hoidon turvallisuus tarkoittaa tuttua, totuttua ympäristöä – paikkaa ja henkilöstöä. Tehostetussa ympärivuorokautisessa palveluasumisessa asukkaat ansaitsevat asumisen totutussa ympäristössä ja olosuhteissa sekä omaistensa läheisyydessä.

- **Olemassaolevat toimivat tilat tulee säilyttää – Reisjärvellä Honkalinna**
- **Ikäihmiset tarvitsevat tutun ja turvallisen ympäristön sekä omaistensa läheisyyden**
- **Ikäihmisten päivätoiminta turvattava paikkakunnalla**

ARVIOINTIYKSIKKÖ

Kotona ja arkiympäristössä tapahtuva tuki ja palvelut: Ikäihmiset (s. 24)

- **Arviointiyksikkö Arviida tulee jatkossakin säilyttää Reisjärvellä**  
Reisjärvellä toteutettiin vuonna 2019 tulevaisuuteen katsoen vuodeosaston lakkautus ja arviointi- ja vuorohoitoyksikkö (nyk. kuntoutusyksikkö) Arviidan perustaminen.



## YMPÄRIVUOROKAUTINEN TEHOSTETTU PALVELUASUMINEN

Kotona ja arkiympäristössä tapahtuva tuki ja palvelut: Ikäihmiset (s. 22)

- **Tehostetun palveluasumisen yksikkö Honkalinna tulee ehdottomasti säilyttää Reisjärvellä**
- **Honkalinnan tilat ovat kodinomaiset, toimivat ja käytännölliset**

Vuosikymmenet paikkakunnalla asuneet ikäihmiset ansaitsevat tutun ympäristön ja olosuhteet, heidän omaisiaan unohtamatta.

Kesällä 2023 valmistuneen sote-keskuksen ja asumisyksikkö Honkalinnan välille rakennettiin yhdyskäytävä helpottamaan asumisyksikön tarpeita.

Reisjärven kunta sitoutuu Honkalinnan tilojen tarvittavaan kohentamiseen.

- **Palvelutarvetta vastaavat tilat ja palvelut tulee säilyttää Reisjärvellä**

Hoivayritysten toiminta eli yhteisöllisen asumisen yksikkö Mansikan ja Hoivakoti Paavolan olemassaolo on turvattava Reisjärvellä. Näiden yksiköiden toiminta turvaa paikallisille asukkaille inhimillisen vanhuuden ja heidän läheisilleen tutun turvallisen ympäristön omalla paikkakunnalla. Toimijat ovat myös merkittäviä työllistäjiä paikkakunnalla.

## VAMMAISPALVELUT

Kotona ja arkiympäristössä tapahtuva tuki ja palvelut: Vammaiset (s. 28)

- **Kehitysvammaisten asumismahdollisuudet on turvattava jatkossakin Reisjärvellä**
- **Olemassaolevia ja toimivia rakenteita ei pidä purkaa**
- **Rantaniemi ja Mäntykoti ja toimintakeskus Viola on säilytettävä**

## SOTE-KESKUS

Tarpeen mukaiset sote-keskukset (s. 39)

- **Sote-keskus tulee säilyttää Reisjärvellä**  
Uudet, sote-henkilöstön toiveiden mukaiset tilat tarjoavat ajanmukaiset puitteet niin asiakkaille kuin henkilökunnallekin. Toimivat puitteet tukevat osaltaan myös henkilöstön saatavuutta.
- **Lääkäripalvelut Reisjärvelle**
- **Kaksi lääkäriä pystyisivät hoitamaan koko kunnan palvelutarpeen ja eri asiakasryhmät neuvolasta kotihoitoon**  
Kaksi paikkakunnan lääkäriä ovat halukkaita työskentelemään Reisjärvellä.  
Miksi heille on ilmaistu, ettei Reisjärvellä ole heille työtä?

## HYVINVOINTIKYLÄ

Reisjärvellä on jo aiemmin ollut tavoitteena muodostaa sote-keskuksen ympäristöön asumis- ja palveluyhteisö, ns. hyvinvointikylä, mm. välimuotoasumisen muodossa nykyisen sote-keskuksen ja tehostetun palveluasumisyksikön sekä alueella jo sijaitsevan palveluasumisyksikön yhteyteen. Kokonaisuus tarjoaa monipuoliset lähipalvelut niitä tarvitseville kuntalaisille.

- **Sote-palveluja tarvitsevat kuntalaiset ansaitsevat inhimilliset puitteet**
- **Reisjärven kunta haluaa omilla ratkaisuillaan edistää kuntalaistensa hyvinvointia**



#### VAATIMUS

- **Reisjärven kunta vaatii edellä kuvattujen palvelujen säilyttämistä Reisjärvellä.**
- **Kuntalaiset ja hoivayksiköiden asukkaat ansaitsevat tuttujen puitteiden luoman turvallisen ympäristön.**
- **Pieneen kuntaan sopivan kokoisen yksikön toimintaketteryys ja mukautumiskyky mahdollistavat toimivat palvelut lähellä.**
- **Reisjärvellä pienikin on toimivaa ja arvokasta!**

#### PALVELUJEN YHDENVERTAISUUS

**Reisjärven kunnan näkemykset** perustuvat sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetussa laissa sekä Pohteen järjestämissuunnitelmassa hyväksytyjen periaatteiden ja toimenpide-ehdotusten ja toimeenpanosuunnitelman poikkeamiin.

- Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021), 4 § todetaan mm. seuraavaa: Palvelut on toteutettava yhdenvertaisesti, yhteen sovitettuina palvelukokonaisuuksina sekä hyvinvointialueen väestön tarpeet huomioon ottaen lähellä asiakkaita. Palveluja voidaan koota hyvinvointialueen alueella suurempiin kokonaisuuksiin silloin, kun palvelujen saatavuus ja laadun turvaaminen edellyttävät erityisosaamista tai kalliita investointeja tai kun palvelujen tarkoituksenmukainen, kustannusvaikuttava ja tehokas toteuttaminen edellyttävät sitä.

Hallituksen esityksen lain perusteluissa viitataan hallitusohjelmaan ja todetaan: Hallitusohjelmassa linjataan sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnan painopiste siirrettäväksi uudistuksessa perustason palveluihin ja ennaltaehkäisevään toimintaan. Palvelut ovat yhteen sovitettuja, hoitoketjut sujuvia ja ihmiset saavat tarpeenmukaiset ja vaikuttavat palvelut oikea-aikaisesti.

Sosiaali- ja terveystalouden vaikuttavuutta ja tuottavuutta parannetaan, palveluiden kustannusten nousua hillitään ja niiden läpinäkyvyyttä ja avoimuutta lisätään.

- Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystalouden järjestämssuunnitelma 2023– 2025 kohta 3.2 Tarpeen mukaisten sote-keskusten palvelut (aluevaltuusto 17.10.2022): Sosiaali- ja terveystaloudesta ihminen saa tarvitsemansa palvelut eri ammattilaisilta. Hyödynnämme digitaalisten palvelujen mahdollisuuksia ja erityistason konsultaatioita. Siirrämme palvelujen painopistettä perustasolle ja ehkäisevään toimintaan, jotta erikoissairaanhoidon ja vaativien erityispalveluiden tarve vähenee.

Sote-keskuksen palveluita ovat muun muassa perusterveydenhuollon, suun terveydenhuollon, sosiaalityön ja muun sosiaalihuollon palvelut, perustason mielenterveys- ja päihdepalvelut, avokuntoutuspalvelut, kansansairauksien ehkäisy sekä neuvolapalvelut. Määrittelemme sote-keskusten palveluvalikoiman, laajuuden ja resurssit huolellisesti. Haluamme sujuvoittaa asiakkaan ohjautumista oikealle ammattilaiselle jo ensikontaktissa ja matalalla kynnyksellä. Sote-keskus kokoaa palvelut yhteen.

- Alkuperäisen tarkoituksen mukaisesti perusterveydenhuollon vahvistaminen oli sote-uudistuksen tavoitteena, mutta säästötoimenpiteet on suunnattu perusterveydenhuoltoon.

Reisjärven kunnanhallitus